

Щодо питань «Чи втрачає фізична особа – підприємець (далі – ФОП) пільгу по сплаті єдиного податку та військового збору у разі повернення на 2 групу в 2025 році?»

При таких самих умовах чи втрачає ФОП пільгу по сплаті ЄП та ВЗ, якщо він переходить на 3 групу, а потім повертається на 2 групу?»

Абзацом першим п. 11 підрозділу 8 розділу ХХ «Перехідні положення» Податкового кодексу України (далі – Кодекс) встановлено, що «з 1 серпня 2023 року ФОП – платники єдиного податку першої та другої групи, податкова адреса яких знаходиться на територіях бойових дій або на тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях України станом на дату початку бойових дій або тимчасової окупації, мають право не сплачувати єдиний податок за період з першого числа місяця, в якому почалися бойові дії на відповідній території, виникла можливість бойових дій або почалася тимчасова окупація такої території, до останнього числа місяця, в якому було завершено такі активні бойові дії, припинено можливість бойових дій або завершено тимчасову окупацію».

Згідно з п.п. 1.12 п. 16¹ підрозділу 10 розділу ХХ «Перехідні положення» Кодексу платники військового збору – ФОП – платники єдиного податку першої та другої груп, податкова адреса яких знаходиться на територіях бойових дій або на тимчасово окупованих російською федерацією територіях України станом на дату початку бойових дій або тимчасової окупації, мають право не сплачувати військовий збір за період з першого числа місяця, в якому почалися бойові дії на відповідній території, виникла можливість бойових дій або почалася тимчасова окупація такої території, до останнього числа місяця, в якому було завершено такі активні бойові дії, припинено можливість бойових дій або завершено тимчасову окупацію.

Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затверджено наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22.12.2022 № 309, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 23.12.2022 за № 1668/39004 (далі – Перелік № 309).

Відповідно до Переліку № 309 визначаються дати початку та завершення активних бойових дій, виникнення та припинення можливості бойових дій або початку та завершення тимчасової окупації.

Як вбачається зі змісту п. 11 підрозділу 8 розділу та п.п. 1.12 п. 16¹ підрозділу 10 розділу ХХ «Перехідні положення» Кодексу однією з умов, яка надає платникам єдиного податку першої та другої групи право не сплачувати єдиний податок, є знаходження їх (платників єдиного податку першої або другої груп) податкової адреси на територіях бойових дій або на тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях України станом на дату початку бойових дій або тимчасової окупації.

Згідно з п. 299.7 ст. 299 Кодексу відомості щодо податкової адреси суб'єкта господарювання та дати реєстрації вносяться до реєстру платників єдиного податку.

Отже, не сплачувати єдиний податок та військовий збір мають право ФОП – платники єдиного податку першої та другої групи, податкова адреса яких станом на дату реєстрації платником єдиного податку відповідної групи (відомості про яку внесені до реєстру платників єдиного податку) відповідає переліку територій, визначених Переліком № 309, з урахуванням визначених цим же Переліком дат початку бойових дій або тимчасової окупації.

Разом з тим право не сплачувати єдиний податок та військовий збір, надане платникам єдиного податку першої та другої груп п. 11 підрозділу 8 розділу та п.п. 1.12 п. 16¹ підрозділу 10 розділу ХХ «Перехідні положення» Кодексу, не розповсюджується на ФОП – платників єдиного податку першої та другої груп, які зареєструвались на території, визначеній Переліком № 309, вже після визначених Переліком № 309 дат виникнення можливості бойових дій/початку бойових дій/тимчасової окупації. Такі фізичні особи сплачують єдиний податок та військовий збір на загальних підставах.

При цьому зміна групи платника єдиного податку в межах першої та другої груп (перехід з першої на другу або з другої на першу групу) не обмежує право платника єдиного податку першої або другої групи не сплачувати єдиний податок та військовий збір, надане платникам єдиного податку першої та другої груп п. 11 підрозділу 8 розділу та п.п. 1.12 п. 16¹ підрозділу 10 розділу ХХ «Перехідні положення» Кодексу.

Разом з тим при переході на третю групу платника єдиного податку з подальшим повернення на першу або другу групу платник втрачає право не сплачувати єдиний податок та військовий збір, надане платникам єдиного податку першої та другої груп п. 11 підрозділу 8 розділу та п.п. 1.12 п. 16¹ підрозділу 10 розділу ХХ «Перехідні положення» Кодексу (у разі якщо до Переліку № 309 не були внесені відповідні зміни).

Щодо питання «На яку дату фізичній особі – підприємцю (далі – ФОП) визначити дохід, по даті фіскального чеку чи по даті зарахування коштів на поточний рахунок, якщо ФОП відправляє товар Новою поштою «31.12» із видом оплати «післяплата», а кошти надходять ФОП на поточний рахунок «02.01»?»

Правові засади застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, а також справляння єдиного податку визначено главою 1 розділу XIV Кодексу.

ФОП може самостійно обрати спрощену систему оподаткування, якщо така особа відповідає вимогам, встановленим главою 1 розділу XIV Кодексу, та реєструється платником єдиного податку в порядку, визначеному цією главою (п. 291.3 ст. 291 Кодексу).

Нормами п. 291.5 ст. 291 Кодексу визначено обмеження щодо здійснення видів діяльності для суб'єктів господарювання, зокрема, ФОП – платників єдиного податку першої – третьої груп.

Згідно з п.п. 1 п. 292.1 ст. 292 Кодексу доходом для ФОП – платника єдиного податку є дохід, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій); матеріальній або нематеріальній формі, визначеній п. 292.3 ст. 292 Кодексу. При цьому до доходу не включаються отримані такою фізичною особою пасивні доходи у вигляді процентів, дивідендів, роялті, страхові виплати і відшкодування, доходи у вигляді бюджетних грантів, а також доходи, отримані від продажу рухомого та нерухомого майна, яке належить на праві власності фізичній особі та використовується в її господарській діяльності.

Датою отримання доходу платника єдиного податку є дата надходження коштів платнику єдиного податку у грошовій (готівковій або безготівковій) формі, дата підписання платником єдиного податку акта приймання-передачі безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг) (п. 292.6 ст. 292 Кодексу).

Платники єдиного податку першої – третьої груп повинні здійснювати розрахунки за відвантажені товари (виконані роботи, надані послуги) виключно в грошовій формі – готівковій або безготівковій (у тому числі з використанням електронних грошей) (п. 291.6 ст. 291 Кодексу).

Одночасно зауважуємо, що у разі застосування іншого способу розрахунків, ніж зазначено у п. 291.6 ст. 291 Кодексу (крім платників єдиного податку третьої групи – електронних резидентів (е-резидентів), платники єдиного податку зобов'язані перейти на сплату інших податків і зборів, визначених Кодексом, з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, у якому допущено такий спосіб розрахунків (п.п. 4 п.п. 298.2.3 п. 298.2 ст. 298 Кодексу).

Крім того, відповідно до п. 296.1 ст. 296 Кодексу ФОП – платники єдиного податку першої і другої груп та платники єдиного податку третьої групи, які не є платниками податку на додану вартість, ведуть облік у довільній формі

шляхом помісячного відображення отриманих доходів.

Облік доходів та витрат може вестися в паперовому та/або електронному вигляді, у тому числі через електронний кабінет.

Враховуючи зазначене, якщо ФОП відправляє товар Новою поштою «31.12» із видом оплати «післяплата», а кошти надходять ФОП на поточний рахунок «02.01», то датою отримання доходу ФОП – платником єдиного податку є дата зарахування коштів на рахунок.